

Ütni az ördögöt!

Eörsi István hatvanéves

Eredetileg nem állt a cím mögött felkiáltójel. A fiatal költő karcsú kis kötetén *sima* állításként díszelgett a címadó mondat. Bezeg nem volt *sima*, amit a kötetben lehetünk: „Ki zsebrevág egy kanalat, / egy csavart elemel, vagy kis rozsából eltagad büntetést érdemel. / S nekik nem kell felelni most, kiket mindenki kérd? / Kezükből vízként milliók folytak ki — semmiért.” Kollégiumi hálónkban zseblámpa mellett olvastuk riadtan, boldogan, Ó, milyen jó volt érteni, de nem lesz ebből baj? Néhány mozgalmas hónap, s már az országos napilap rendőrségi tudósításban adta hírül, hogy **Eörsi István** költő és bűntársai ellen vádiratot adott ki az ügyészség. Röplapoztak, benzines palackokat csináltak, volt, aki a Divatcsarnokot fosztogatta, más meg nem kisebb bűnben volt elmafasztható, mint abban, hogy az apja a nyugatnémet hadsereg aktív tagja. Sok év múlva, amikor már **Eörsi** szabadult, s láttam már eleven költőt, nem is egyet, félig elájultam, amikor megmutatták: ez Ó! Nem látszott egészen olyannak, mint amilyennek a forradalmár költőt serdülő koromban képzeltem. De soha, egyetlen sort sem olvastam tőle, ami cáfolta volna elsőnek megszerzett kötete címét. **Eörsi** lankadatlan odaadással búbolta, knockautolta, farba rúgta, fülön csípte, megharapta vagy ki-

gúnyolta az ördögöt. A zagyván gondolkodót, a szervilist, a korruptat, az eszmékkel kufárkodót, a... ne mondjuk föl a fele névszóállományt. **Eörsi** minden alakváltozatban megismerte és soha annyira megbénított nem lehetett, hogy versben, elbeszélésben vagy színműben, de emlékiratban, publicisztikában vagy műfordításkor szerzőt választva ne gyomrozta, gáncsolta, döngette volna a gyalázatost.

És most hatvanéves. Illetlenül termékeny: letiltott darabjai rendre sikert aratnak, a legifjabbak politikai lapja közli publicisztikáját, születésnapjában interjújában tegeződve valatják eszméi felől a nemzedékek fiatalabbak. És **Eörsi** semmi jelét nem mutatja, hogy más lenne. Leng valami fehér izé az arca körül, de csak nem lehet ősz szakáll? Ilyen víg, csalafinta tekintet szomszéd-ságában? Mintha köpcösödött is volna, amint az öcsikésen masszív nadrágtartó alatt domborodik. De semmi ez. Csak áruha az ördög ellen. Mert ő maga — szelleme, tolla — friss, kamaszosan igazságpárti, szókimondó, cimboraságára, urambátyámozásra mit se hajt. A harmincöt éve megkedvelt írástudóval „csak” annyi történt, hogy az életprogramot már felkiáltójellel mondja, mert látható, hogy a jövő században is kell még Ütni az ördögöt!

(berkes)